КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра германської і фіно-угорської філології

імені професора Г. Г. Почепцова

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

_____ Васько Р. В.

(підпис) *(ПІБ)*

«14» вересня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасні теорії і практики філологічної науки

(назва навчальної дисципліни)

напрям підготовки	доктор філософії
галузь знань	03 Гуманітарні науки
спеціальність	035 Філологія
освітньо-наукова програма	Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство
статус дисципліни	дисципліна професійної підготовки

Форма навчання денна, вечірня, заочна
Навчальний рік 2020 – 2021
Семестр II
Кількість кредитів ЄКТС 3
Мова навчання українська
Форма підсумкового контролю іспит

КИЇВ – 2020

Розробник:
Шутова Марія Олександрівна, доктор філологічних наук, доцент, завідувач кафедри германської і фіно-угорської філології імені професора Г. Г. Почепцова КНЛУ.

Рецензенти:

Гамзюк Микола Васильович, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри німецької філології КНЛУ.

Леміш Наталя Євгенівна, доктор філологічних наук, доцент, завідувач кафедри філософії мови, порівняльного мовознавства та перекладу факультету іноземної філології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.

Схвалено на засіданні кафедри германської і фіно-угорської філології імені професора Г. Г. Почепцова КНЛУ, протокол № 1 від «02» вересня 2020 р.

Завідувач кафедри _____ Ізотова Н. П.
(підпис) *(ПІБ)*

Схвалено на засіданні вченої ради університету, протокол № 3 від «14» вересня 2020 р.

Голова вченої ради _____ Васько Р. В.
(підпис) *(ПІБ)*

Схвалено

на засіданні кафедри германської і фіно-угорської філології імені професора Г. Г. Почепцова
Протокол №_1_ від «_02__»____вересня_____ 2020 р.

Розробник(-и):

Шутова М. О. – доктор філологічних наук, доцент, завідувач кафедри германської і фіно-угорської філології імені професора Г. Г. Почепцова

Інформація про оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни

Навчальний рік	*Дата засідання кафедри*	*Номер протоколу*	*Підпис/ПІБ завідувача кафедри*	*ЗАТВЕРДЖЕНО Проректор з наукової роботи – проф. Корольова А. В.*
2021 – 2022 р.	31 серпня 2021 р.	1	Завідувач кафедри доц. Шутова М. О.	

Інформація про оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни

Навчальний рік	*Дата засідання кафедри*	*Номер протоколу*	*Підпис/ПІБ завідувача кафедри*	*ЗАТВЕРДЖЕНО Проректор з наукової роботи – проф. Корольова А. В.*
2022 – 2023 н.р.	31.08.2022	1	Завідувач кафедри доц. Шутова М. О.	

1. **Мета вивчення дисципліни:**

Ознайомити молодих науковців з процесом становлення мовознавства як науки, розвитком лінгвістичної думки в контексті загальної історії розвитку інших наук; сприяти *формуванню в аспірантів теоретичних знань, вмінь, навичок і компетентностей* про загальні теоретичні і методологічні проблеми, що стоять перед теорією мови як фундаментальної науки; мотивувати в *аспірантів потреби в необхідності вивчення* ідей і методів сучасного мовознавства; розуміти внутрішню логіку еволюції лінгвістичної науки; *формувати навички* застосовувати методологічний інструментарій філологічної науки, здатність використовувати професійно-профільовані знання й практичні навички з філологічних дисциплін у процесі професійного перекладу; *виховувати* професійні й наукові здібності аспіранта, необхідні для формування компетентностей в аспекті основних методологічних проблем мовознавства;

Пропонована програма являє собою цілісну систему елементів змісту навчання, покликану забезпечити ефективну підготовку аспіранта до майбутньої дослідницької та педагогічної діяльності викладача вузу в різноманітних умовах функціонування вітчизняної вищої школи,

2. Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану):
__3__ кредити ЄКТС; ____90____ год., у тому числі:

	Денна/вечірня форма навчання	Заочна форма навчання
лекції	20 год.	6 год.
семінарські заняття	10 год.	4 год.
практичні заняття	–	–
консультації	–	–
самостійна робота	60 год.	80 год.

3. Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни:

3.1. *Знати:* світоглядні основи філологічної науки, місце філології в системі гуманітарного знання, історію розвитку лінгвістичних течій; теоретичні положення,поняття й терміни сучасного перекладознавства як системи уявлень про міжмовну й міжкультурну комунікацію; історію й розвиток теорії перекладознавства в Україні й у світі; аспекти, моделі, методи, основні закономірності та особливості типів перекладання;принципи та етапи перекладацької стратегії.

3.2. *Вміти: у*досконалювати і розвивати свій інтелектуальний рівень; використовувати фундаментальні знання з філології в сфері професійної діяльності; володіти методологією філологічних досліджень; досягати функціонально-стилістичної адекватності перекладеного тексту, забезпечувати його смислову й комунікативну цілісність; редагувати перекладені тексти згідно з нормами мови перекладу;організувати власну професійну діяльність і самовдосконалення в галузі перекладу.

Для успішного засвоєння дисципліни аспіранти повинні володіти знаннями в галузях: “Загальне мовознавство”, “Методи та організація сучасних лінгвістичних досліджень”, “Історія лінгвістичних учень”, “Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство”, “Теорія та практика перекладу” та ін. Знання та навички, отримані в результаті вивчення цих курсів, створюють необхідну базу для вивчення курсу “Сучасні теорії і практики філологічної науки” і мають високий ступінь кореляції з ними.

4. Анотація навчальної дисципліни.

Дисципліна “Сучасні теорії і практики філологічної науки” належить до переліку дисциплін професійної підготовки аспіранта. Вона спрямована на формування в аспірантів знань, умінь, навичок і компетентностей про теорію лінгвістики як наукової дисципліни та методи дослідження мови. Курс забезпечує аспірантів основним глосарієм термінів, пов’язаних із теорією мов, їх розвитком, а також критеріями дослідження основних мовних категорій.

Курс включає два змістові модулі.

У **першому змістовому модулі** поглиблюються наукові уявлення про завдання, об'єкт, предмет філологічної науки; визначаються дефініції понять "філологія", "мова" "мислення" "комунікація"; розглядається історичний розвиток основних лінгвістичних шкіл; досліджується семіотична природа мови.

У **другому змістовому** розглядається методи дослідження мови, зокрема система лінгвістичних дисциплін; формальний апарат лінгвістики; рівні і моделі мови; основні мовні одиниці; психолінгвістика як міждисциплінарна наука: підходи до аналізу мовленнєвої поведінки, теорія поведінки, теорія інформації; мовленнєва поведінка та комунікація; філософські теорії мовленнєвої поведінки та мовленнєвої активності; психолінгвістичні дослідження та експерименти; мислення в психолінгвістичному аспекті; вербальне та невербальне мислення; несвідоме і мова; мовні зміни як діахронічна трансформація інформаційного коду; генетична спорідненість мов; поняття "прамови"; принципи і роль лінгвістичної реконструкції; принципи і традиційні методи генетичної класифікації мов; проблема моногенезу та полігенезу; варіативність мови та її зв'язок із соціальною варіативністю; рівні мовної структури; основні поняття та напрямки соціолінгвістики: діалектологія, статистика, теорія мовних контактів.

5. Компетентності аспірантів, визначені навчальною дисципліною (освітнім компонентом) «Сучасні теорії і практики філологічної науки».

ІНТЕГРАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ (ІК)

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань із загальнофілологічних дисциплін (мовознавства, теорії літератури, перекладознавства, семіотики), історії їх становлення і розвитку, сучасного стану й актуальних проблем, новітніх наукових парадигм і методології філологічних досліджень (мовознавчих, літературознавчих, перекладознавчих).

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ЗК)

ЗК 1. Здатність до оволодіння загальнонауковим (філософським) системним світоглядом, аналізу, синтезу і генерування нових ідей.

ЗК 2. Здатність планувати і здійснювати комплексні дослідження на основі набуття універсальних навичок дослідника, зокрема і в міждисциплінарних галузях.

ЗК 3. Здатність до осмислення філософсько-світоглядних засад, сучасних тенденцій, напрямів і закономірностей розвитку теорії мови.

ЗК 4. Здатність до наукового пізнання, застосування здобутих знань у практичній діяльності на засадах загальної та спеціальної методології, зокрема в плані аналізу матеріалу лексикографічних та ін. джерел.

ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ФК)

ФК 1. Здобуття концептуальних та методологічних знань у галузі філологічної науки, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових філологічних знань, оволодіння термінологією з теорії мови.

ФК 2. Здатність збирати дані для філологічного дослідження, систематизувати та інтерпретувати їх.

ФК 3. Здатність аналізувати філологічні явища з погляду фундаментальних філологічних принципів і знань, класичних та новітніх дослідницьких підходів, а також на основі відповідних загальнонаукових методів у філології.

ФК 4. Здатність розв'язувати широке коло проблем і завдань у галузі філології на основі розуміння їх природи, чинників упливу, тенденцій розвитку і з використанням теоретичних та

експериментальних методів; розширювати та переоцінювати вже існуючі знання і професійну практику.

ФК 5. Здатність до критичного аналізу, оцінки, синтезу, продукування нових ідей і розв'язання комплексних проблем у філологічній науці.

ФК 6. Здатність формулювати фундаментальну наукову проблему в галузі філології, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

ФК 7. Здатність визначати методологічні засади комплексного філологічного дослідження у сферах лінгвістики, літературознавства та перекладознавства, самостійно розробляти й запроваджувати методологію дослідження, яка базується на результатах наукових розвідок, міжнародних стандартах і рекомендаціях.

ФК 8. Здатність виявляти спільні та відмінні тенденції в розвитку лінгвістики, літературознавства й перекладознавства.

ФК 9. Здатність використовувати системні знання мови в теоретичному / практичному, синхронному / діахронному, діалектологічному, стилістичному, соціокультурному, семіотичному аспектах для аналізу та синтезу ідей, задіювати системні знання сучасних мовознавчих, літературознавчих і перекладознавчих студій у власній дослідницько-інноваційній діяльності.

Таблиця 1

**Матриця відповідності компетентностей,
визначених навчальною дисципліною (освітнім компонентом)
«Сучасні теорії і практики філологічної науки»
компетентностям, визначеним освітньо-науковою програмою**

Компетентності, визначені навчальною дисципліною (освітнім компонентом)	**Програмні компетентності**													
		Загальні компетентності				**Фахові компетентності**								
	ІК	**ЗК 1**	**ЗК 3**	**ЗК 8**	**ЗК 9**	**ФК 1**	**ФК 2**	**ФК 3**	**ФК 4**	**ФК 5**	**ФК 9**	**ФК 10**	**ФК 11**	**ФК 12**
Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань із загальнофілологічних дисциплін (мовознавства, теорії літератури, перекладознавства, семіотики), історії їх становлення і розвитку, сучасного стану й актуальних проблем, новітніх наукових парадигм і методології філологічних досліджень (мовознавчих, літературознавчих, перекладознавчих).	+													
ЗК 1. Здатність до оволодіння загальнонауковим (філософським) системним світоглядом, аналізу, синтезу і генерування нових ідей.	+	+												
ЗК 2. Здатність планувати і здійснювати комплексні	+		+											

дослідження на основі набуття універсальних навичок дослідника, зокрема і в міждисциплінарних галузях.														
ЗК 3. *Здатність до осмислення філософсько-світоглядних засад, сучасних тенденцій, напрямів і закономірностей розвитку теорії мови*	+			+										
ЗК 4. *Здатність до наукового пізнання, застосування здобутих знань у практичній діяльності на засадах загальної та спеціальної методології, зокрема в плані аналізу матеріалу лексикографічних та ін. джерел.*	+				+									
ФК 1. Здобуття концептуальних та методологічних знань у галузі філологічної науки, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових філологічних знань, оволодіння термінологією з теорії мови.	+					+								
ФК 2. Здатність збирати дані для філологічного дослідження, систематизувати та інтерпретувати їх.	+						+							
ФК 3. Здатність аналізувати філологічні явища з погляду фундаментальних філологічних принципів і знань, класичних та новітніх дослідницьких підходів, а також на основі відповідних загальнонаукових методів у філології	+							+						
ФК 4. Здатність розв'язувати широке коло проблем і завдань у галузі філології на основі розуміння їх природи, чинників упливу, тенденцій розвитку і з використанням теоретичних та експериментальних методів; розширювати та переоцінювати вже існуючі знання і професійну практику.									+					
ФК 5. Здатність до критичного аналізу, оцінки, синтезу, продукування нових ідей і розв'язання комплексних проблем у філологічній науці	+									+				
ФК 6. *Здатність формулювати фундаментальну наукову*													+	

проблему в галузі філології, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійної практики.														
ФК 7. *Здатність визначати методологічні засади комплексного філологічного дослідження у сферах лінгвістики, літературознавства та перекладознавства, самостійно розробляти й запроваджувати методологію дослідження, яка базується на результатах наукових розвідок, міжнародних стандартах і рекомендаціях*	+											+		
ФК 8. *Здатність виявляти спільні та відмінні тенденції в розвитку лінгвістики, літературознавства й перекладознавства*	+												+	
ФК 9. *Здатність використовувати системні знання мови в теоретичному / практичному, синхронному / діахронному, діалектологічному, стилістичному, соціокультурному, семіотичному аспектах для аналізу та синтезу ідей, задіювати системні знання сучасних мовознавчих, літературознавчих і перекладознавчих студій у власній дослідницько-інноваційній діяльності*	+													+

6. Результати навчання аспірантів з дисципліни (освітнього компонента) «Сучасні теорії і практики філологічної науки».

Результати навчання аспірантів з дисципліни *базуються на програмних результатах навчання, визначених освітньо-науковою програмою* "Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство":

ПРН 1. На основі системного наукового світогляду аналізувати складні явища суспільного життя, пов'язувати загальнофілософські проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання.

ПРН 2. Критично аналізувати та оцінювати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми в галузі дослідження і пропонувати шляхи їх вирішення.

ПРН 3. Порівнювати і класифікувати різні наукові погляди у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію; критично аналізувати власні наукові досягнення і здобутки інших дослідників.

ПРН 4. Обирати адекватну предмету філологічного дослідження методологію, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень для розв'язання широкого кола проблем і завдань у галузі теоретичної лінгвістики, літературознавства та перекладознавства.

ПРН 5. Застосовувати інформаційно-комунікаційні технології у професійній науково-інноваційній діяльності, зокрема при аналізі лексикографічних джерел.

ПРН 6. Визначати мету власного наукового дослідження, генерувати нові ідеї, мислити абстрактно, адаптуватися до нових умов і ситуацій.

ПРН 7. Формулювати фундаментальну наукову проблему в галузі філології (мовознавство, літературознавство, перекладознавство) та робочу гіпотезу з досліджуваної проблеми.

ПРН 8. Виявляти спільні та відмінні тенденції розвитку лінгвістики, літературознавства й перекладознавства.

Таблиця 2

Матриця відповідності результатів навчання з дисципліни (освітнього компонента) «Сучасні теорії і практики філологічної науки» програмним результатам навчання, визначених освітньо-науковою програмою

Результати навчання з дисципліни (освітнього компонента)	Програмні результати навчання							
	ПРН 1	ПРН 2	ПРН 3	ПРН 4	ПРН 13	ПРН 14	ПРН 15	ПРН 16
ПРН 1. На основі системного наукового світогляду аналізувати складні явища суспільного життя, пов'язувати загальнофілософські проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання.	+							
ПРН 2. Критично аналізувати та оцінювати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми в галузі дослідження і пропонувати шляхи їх вирішення.		+						
ПРН 3. Порівнювати і класифікувати різні наукові погляди у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію; критично аналізувати власні наукові досягнення і здобутки інших дослідників.			+					
ПРН 4. Обирати адекватну предмету філологічного дослідження методологію, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень для розв'язання широкого кола проблем і завдань у галузі теоретичної лінгвістики, перекладознавства та літературознавства.				+				

ПРН 5. Визначати мету власного наукового дослідження, генерувати нові ідеї, мислити абстрактно, адаптуватися до нових умов і ситуацій					+			
ПРН 6. Формулювати фундаментальну наукову проблему вгалузі філології (мовознавство, літературознавство, перекладознавство) та робочу гіпотезу з досліджуваної проблеми						+		
ПРН 7. Застосовувати принципи організації й проведення комплексних теоретичних і експериментальних досліджень в сфері філології з урахуванням відомих наукових розвідок, міжнародних стандартів і рекомендацій.							+	
ПРН 8. Виявляти спільні та відмінні тенденції розвитку лінгвістики,літературознавства й перекладознавства								+

7. Відповідність програмних результатів навчання, методів навчання та форм оцінювання з навчальної дисципліни (освітнього компонента) "Сучасні теорії і практики філологічної науки".

Таблиця 3

Матриця відповідності програмних результатів навчання, методів навчання та форм оцінювання з навчальної дисципліни (освітнього компонента) «Сучасні теорії і практики філологічної науки»

Сучасні теорії і практики філологічної науки		
Результати навчання	**Методи навчання**	**Форми оцінювання**
ПРН 1. На основі системного наукового світогляду аналізувати складні явища суспільного життя, пов'язувати загальнофілософські проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання. ПРН 2. Критично аналізувати та оцінювати основні класичні та новітні філологічні концепції,	*Методи організації та здійснення навчальної діяльності:* словесні (пояснення, розповідь, лекція, бесіда) та практичні; репродуктивні та проблемно-пошукові; самостійної роботи. *Методи стимулювання і мотивації навчальної діяльності:* дискусія, пізнавальні ігри, створення ситуації інтересу у процесі викладення матеріалу,	*Вхідний контроль* (як передумова успішної організації вивчення дисципліни). *Поточний контроль* (оцінюється аудиторна, самостійна робота та інші види навчальної діяльності аспіранта; проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи; передбачає оцінювання теоретичної підготовки і

фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми в галузі дослідження і пропонувати шляхи їх вирішення. ПРН 3. Порівнювати і класифікувати різні наукові погляди у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію; критично аналізувати власні наукові досягнення і здобутки інших дослідників. ПРН 4. Обирати адекватну предмету філологічного дослідження методологію, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень для розв'язання широкого кола проблем і завдань у галузі філології. *ПРН 13. Визначати мету власного наукового дослідження, генерувати нові ідеї, мислити абстрактно, адаптуватися до нових умов і ситуацій.* *ПРН 14. Формулювати фундаментальну наукову проблему в галузі філології (мовознавство, літературознавство, перекладознавство) та робочу гіпотезу з досліджуваної проблеми.* *ПРН 15. Застосовувати принципи організації й проведення комплексних теоретичних і експериментальних досліджень в сфері філології (мовознавство, літературознавство, перекладознавство) з урахуванням відомих наукових розвідок, міжнародних стандартів і рекомендацій.* *ПРН 16. Виявляти спільні та відмінні тенденції розвитку лінгвістики, літературознавства й перекладознавства.*	створення ситуації новизни, опора на життєвий досвід аспіранта. *Методи контролю і самоконтролю в навчальній діяльності:* усний, письмовий, тестовий, самоконтроль і самооцінка. *Логічні методи навчання:* моделювання, абстрагування, аналізу і синтезу, індуктивний, дедуктивний. *Дослідницький метод.*	практичних навичок аспірантів із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях). *Модульний контроль* (оцінювання модульної контрольної роботи). *Підсумковий (семестровий) контроль* (проводиться у формі заліку/іспиту за обсягом усього навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни).

8. Система оцінювання результатів навчання (*критерії оцінювання результатів навчання та засоби діагностики навчальних досягнень аспірантів*)

Контроль результатів навчання аспіранта з дисципліна «Сучасні теорії і практики філологічної науки» здійснюється у формі *вхідного, поточного, модульного та підсумкового (семестрового) контролю.* Механізм і критерії оцінювання оприлюднюються кафедрою германської і фіно-угорської філології на своєму сайті та інформаційному стенді та доводяться до відома аспірантів до початку навчального року.

Вхідний контроль застосовується як передумова успішної організації вивчення дисципліни. Він дає змогу визначити наявний рівень знань аспірантів і слугує орієнтиром для реалізації індивідуального підходу в процесі викладання дисципліни та визначенні форм організації

освітнього процесу і методів навчання.

Поточний контроль успішності аспірантів здійснюється протягом семестру. Під час опанування навчальним матеріалом оцінюється аудиторна, самостійна робота та інші види навчальної діяльності аспіранта. Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки і практичних навичок аспірантів із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності аспірантів здійснюється *за накопичувальною системою.*

Система оцінювання результатів навчання аспірантів
з дисципліни «Сучасні теорії і практики філологічної науки»

Види навчальної діяльності аспіранта	Аудиторна навчальна робота аспіранта					Самостійна навчальна робота аспіранта		Модульна контрольна робота
	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Творче есе	Ситуаційний аналіз (кейс-метод)	
Максимальна кількість балів	5	5	5	5	5	15	10	20

Модульний контроль. Семестровому контролю з навчальної дисципліни «Сучасні теорії і практики філологічної науки» передує написання аспірантами модульної контрольної роботи.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи з дисципліни
«Сучасні теорії і практики філологічної науки»

Модульна контрольна робота включає 2 завдання, з яких кожне оцінюється за наступними *критеріями*. Відповідь на кожне завдання модульної контрольної роботи оцінюється за 25–бальною шкалою.

23–25 балів виставляються за вичерпну, змістовну, логічну та послідовну за викладом відповідь, що містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв’язання завдання.

18–22 бали виставляються за умови, що відповідь правильна, повна, змістовна, послідовна, але містить незначні помилки у викладі теоретичного матеріалу і практичного розв’язання проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.

15–17 балів виставляються за умови, що відповідь неповна, схематична, є неточності і помилки в розкритті проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.

14 балів і менше виставляється за умови відсутності вичерпаної відповіді на питання, наявності значної кількості неточностей і фактологічних помилок, що свідчить про поверховість знань аспіранта.

Виконане завдання має включати такі складники: обґрунтування актуальності, викладення змісту, висновки.

Максимальна кількість балів за виконану МКР становить 50.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання аспірантів на завершальному етапі вивчення дисципліни.

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності аспіранта	Максимальна кількість балів
1.	Передбачений підсумковий контроль – *іспит*	1. Аудиторна та самостійна навчальна робота аспіранта 2. Модульна контрольна робота (МКР) 3. Іспит	50 20 30

Аспірант вважається допущеним до семестрового контролю, якщо він виконав усі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

Незалежно від форми здобуття третього рівня вищої освіти (очної (денної і вечірньої) і заочної) аспіранти зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

У разі неможливості аспірантам вечірньої та заочної форми здобуття освіти відвідувати всі аудиторні заняття з об'єктивних причин, вони складають індивідуальний графік відвідувань (не менше 50%), а решту завдань виконують дистанційно. Аспіранти погоджують цей графік із викладачем і відділом науково-дослідної роботи. Графік повинен бути затверджений проректором з наукової роботи.

Якщо аспіранти денної форми здобуття вищої освіти через поважні причини (хвороба, надзвичайні сімейні обставини тощо) не можуть відвідувати певну кількість аудиторних занять, вони мають їх відпрацювати. Процедуру та форми терміни відпрацювання аспірантами денної форми здобуття освіти пропущених занять із навчальної дисципліни визначає кафедра германської і фіно-угорської філології і доводить до відома аспірантів конкретні графіки відпрацювання пропущених занять з дисципліни і критерії оцінювання.

Іспит може відбуватися в усній формі, письмовій формі або складатися з письмової та усної частин. Максимальний екзаменаційний бал становить 30. Викладач може оцінювати відповідь студента на іспиті у 4-бальній шкалі. Ця оцінка трансформується в **екзаменаційний рейтинговий бал** у такий спосіб:

"відмінно" – 30 балів;

"добре"– 23 бали;

"задовільно" – 18 балів;

"незадовільно" – 0 балів.

За рішенням кафедри відповідно до затверджених нею критеріїв відповідь студента на кожне питання іспиту може оцінюватися в багатобальній системі – **максимум 30 балів за весь іспит**.

Якщо аспірант на іспиті з дисципліни, з якої він мав семестровий рейтинговий бал **менше 42 балів**, отримує **позитивну** екзаменаційну оцінку ("відмінно" ("5"), "добре" ("4"), "задовільно" ("3"); 18 – 30 балів – якщо оцінювання здійснюється в багатобальній системі), то такому аспіранту виставляється підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою **«задовільно»**, за шкалою ЄКТС – **E**, а у відомості обліку успішності в графі **«Кількість балів за 100-бальною шкалою»** виставляється **60 балів**.

Підсумковий рейтинговий бал студента за вивчення навчальної дисципліни є сумою семестрового рейтингового бала й екзаменаційного рейтингового бала.

Підсумкова оцінка за національною шкалою і шкалою ЄКТС виставляється за таблицею:

Підсумковий рейтинговий бал	**Оцінка за шкалою ЄКТС**	**Оцінка за національною шкалою**
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	Задовільно
60 – 65	E	
0 – 59	FX	Незадовільно

В Індивідуальний навчальний план аспірант записує точну назву дисципліни (абревіатури не допускаються), кількість годин і кредитів, підсумкову оцінку з дисципліни за національною шкалою, кількість балів за 100-бальною шкалою і оцінку за шкалою ЄКТС.

9. Програма навчальної дисципліни. Тематичний план занять

№ з/п	№ і назва теми (включно із темами, що винесені на самостійне опрацювання)	Кількість годин							
		Денна / вечірня форма				Заочна форма			
		Разом	у тому числі			Разом	у тому числі		
			лекції	семінарські / практичні заняття	самостійна робота		лекції	семінарські / практичні занятя	самостійна робота
Модуль 1									
Змістовий модуль 1. Традиції філологічної науки									
1.1	**Теорія мови на тлі інших галузей мовознавства.** Традиції філологічної науки. Становлення і розвиток основних лінгвістичних традицій.Лінгвістика стародавньої Індії. Лінгвістичні традиції Стародавньої Греції. Теорія “фюзей” та “тезей”. Зв'язок лінгвістики з філософією – “Кратил” Платона. Школа епікурейців і стоїків. Загальні поняття античної традиції. Греко-римське мовознавство. Система Александрійського граматичного учення.	8	2	–	6	9	–	–	9
1.2	**Чинники формування традицій, мета та завдання лінгвістичних традицій.** Формування “нових” народів. Переклади Біблії, тлумачення Бога як Слова. Давній період та доба середньовіччя. Мовна основа та відношення до інших мов. Синхронія – діахронія. Відношення до норми. Вимоги до опису мови. Система мови. Латинська граматична традиція. Р. Бекон про умовних характер мовних одиниць як знаків ідей і понять. XIX століття, основні напрямки структуралізму, функціоналізм.Причини виникнення науки про мову, формування лінгвістичних традицій. Сучасний стан лінгвістики. Видатні лінгвісти XX століття: І.О. Бодуен де Куртене, О.М. Пешковський, Ф. де Соссюр, Е. Сепір, Л. Блумфілд, Л. Єльмслев, Р. Якобсон, Н. Трубецькой	8	2	–	6	9	–	–	9

1.3	**Семіотична сутність мови.** Знакова природа мови. Взаємодія мови і мислення. Соціальна стратифікація мови. Соціальні форми існування мови: літературна мова, діалект, ідіолект. Тенденція до змін мови: причини та наслідки. Внутрішня структура мови. Універсум звучань та універсум значень.	8	2	–	6	13	2	2	9
1.4	**Теорія літератури як наукової дисципліни;** її орієнтація на художні та філософські традиції. Формування і розвиток теоретико-літературної думки з античних часів до XVIIIст. Розвиток теорії літератури в Україні. Утвердження теорії літератури як самостійної наукової дисципліни. Основні напрями, методи і школи літературознавства.	8	2	-	6	13	2	2	9
	Разом годин за модулем 1	**36**	**8**	**–**	**24**	**44**	**4**	**4**	**36**
Змістовий модуль 2. Перекладознавство в системі наукового знання									
2.1	**Літературознавство поміж інших наукових дисциплін**. Література як вид мистецтва. Художня діяльність та міфотворчість. Термін “ідея” у мистецтві (авторська концепція, позиція, ідейний та художній зміст). Співвідношення образу і знаку в художньому творі.	10	2	2	6	9	–	–	9
2.2	**Перекладознавство як наука**: предмет, завдання, методи, зв'язок з іншими науками. Роль перекладів у розвитку світової літератури, зміцненні міжнародних зв’язків. Особливості перекладацької діяльності. Роль перекладача як посередника в міжмовній комунікації. Вимоги до професійної поведінки перекладача. Історія перекладознавства. Переклад в античному світі; епоха Середньовіччя. Роль мислителів-перекладачів у розвитку перекладацької думки. Сакральний та	8	2	–	6	9	–	–	9

	світський переклад. Особливості епохи Відродження та Нового часу. Становлення європейських літературних мов.								
2.3	**Розвиток українського перекладознавства.** Видатні українські радянські перекладачі. Проблеми і перспективи розвитку перекладознавства в Україні XXI століття.	8	2	–	6	9	–	–	9
2.4	**Порівняльно-історичне мовознавство**. Мовні зміни як діахронічна трансформація інформаційного коду. Генетична спорідненість мов: теорія генеалогічного древа. Поняття “прамови”. Принципи і роль лінгвістичної реконструкції. Основні принципи етимології. Принципи і традиційні методи генетичної класифікації мов. Генетична класифікація мов світу. Проблема моногенезу та полігенезу.	10	2	2	6	13	2	2	9
2.5	**Соціолінгвістика і суміжні дисципліни.** Варіативність мови та її зв'язок із соціальною варіативністю. Рівні мовної структури. Основні поняття і напрямки соціолінгвістики: діалектологія, статистика, теорія мовних контактів, історична лінгвістика. Мова в міжособистісних відносинах. Мовна поведінка та комунікативний репертуар індивіда. Білінгвізм. **Соціум і мова.** Територіальна та соціальна диференціація мови. Форми існування мови: стандарт, норма, територіальний діалект, койне, просторіччя. Літературна мова та її стилістичні підсистеми. Професійні, корпоративні мови. Мовні контакти та еволюція мов; соціолінгвістичний підхід до запозичень; субстрат та суперстрат, конвергенція, мовні союзи. Контактні мови	10	2	2	6	9	–	–	9

2.6	**Психолінгвістика** як міждисциплінарна наука. Поведінка як наукове поняття та її мовленнєві форми. Підходи до аналізу поведінки: психолінгвістичні аспекти в роботах Ф. де Соссюра, І.О. Бодуена де Куртене, Л.В. Щерби; теорія поведінки Дж. Уотса та Е. Толмена; теорія інформації. Мовленнєва поведінка та комунікація. Філософські теорії мовленнєвої поведінки та мовленнєвої активності XVII століття (Декарт, картезіанська лінгвістика). Психолінгвістичні дослідження та екперименти. Мислення в психолінгвістичному аспекті. Вербальне та невербальне мислення. Концепції несвідомого. Роль несвідомого в структурі інтелектуальної діяльності. Несвідоме і мова. Комунікативна модель.	10	2	2	6	9	–	2	9
	Разом годин за модулем 2	**66**	**12**	**10**	**36**	**46**	**2**	**2**	**44**
	Усього годин	**90**	**20**	**10**	**60**	**90**	**6**	**4**	**80**

10. Рекомендована література (у тому числі Інтернет ресурси)

Основна:

1. Антошкіна, Л.; Красовська, Г.; Сигеда, П.; Сухомлинов, О. (2007). Соціолінгвістика. Донецьк : ТОВ «Юго-Восток Лтд.».
2. Бацевич, Ф.С. (2004). Основи комунікативної лінгвістики. К. : Видавничий дім “Академія”.
3. Білоус, П.В. (2011). Теорія літератури: навчальний посібник. Київ : Академія.
4. Галич, О.А. (2013). Історія літературознавства: підручник. Київ : Либідь.
5. Голубовська, І.О., Корольов, І.Р. (2011). Актуальні проблеми сучасної лінгвістики. К. : ВПЦ “Київський університет”. 242 с.
6. Квіт, С. (2003). Основи герменевтики: навчальний посібник. Київ : КМ Академія.
7. Кочерган, М. П. (2006). Основи зіставного мовознавства. К. : Академія. С. 294–339.
8. Куранова, С.І. (2012). Основи психолінгвістики. Київ : Академія.
9. Табаковська, Е. (2013). Когнітивна лінгвістика і поетика перекладу. Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпат. Нац. ун-ту ім. В. Стефаника.
10. Чередниченко, О. (2007). Про мову і переклад. Київ : Либідь.
11. Applied Linguistics Journal (2020). Oxford Academic. https://academic.oup.com/applij/pages/highly_cited?gclid
12. Applied Linguistics Journal (2021). Oxford Academic. https://academic.oup.com/applij/pages/highly_cited?gclid
13. Lege Artis. (2020 – 2021). University of Cyril and Methodius in Trnava. https://lartis.sk/
14. Logos. Russian Journal of Philosophy and Humanities. (2020 – 2021). http://logosjournal.com/

Додаткова:

1. Білоконенко, Л. (2020). Соціолінгвістика: практикум. Кривий Ріг : КДПУ.
2. Гардашук, Т. (2021). Семіотичний аналіз явищ культури. Київ.
3. Загнітко, А. (2014). Теорія граматики і тексту. Донецьк : ДонНУ.
4. Литвин, І. (2013). Перекладознавство. Науковий посібник. Черкаси : Видавництво Ю.А. Чабаненко.
5. Манакін, В.М. (2012). Мова і міжкультурна комунікація. Київ : Академія.
6. Матурана, У.Р. (2001). Древо познания : биологические корни человеческого понимания [пер. с англ. Ю.А. Данилова]. Москва : Прогресс — Традиция.
7. Мовна система як результат відображення процесів концептуалізації і категоризації навколишнього світу : [монографія] / [за ред. А.В. Корольової]. (2012). Київ: Гілея.
8. Некряч, Т.Є.; Чала, Ю.П. (2008). Через терни до зірок: труднощі перекладу художніх творів. Вінниця : Нова книга.
9. Школяренко, В.І. (2019). Актуальні питання сучасної лінгвістики: порівняльно-історичний, лінгвокультурологічний і комунікативно-прагматичний аспекти. Суми.
10. Шутова, М.О. (2016). Етнокультурні стереотипні портрети англійців і українців (когнітивно-ономасіологічна реконструкція). Київ : Видавничий центр КНЛУ.
11. Brownlie, S. (2003). Distinguishing Some Aproaches to Translation Research. The Issue of Interpretive Constraints / Siobhan Brownlie // The Translator. Vol. 9. (1). P. 39–64.
12. Carol, A. Ch. (2020). The Concise Encyclopedia of Applied Linguistics. Wiley – Blackwell.
13. Chomsky, N. (2002). On Nature and Language. Cambridge University Press.
14. Evans, V. (2016). Cognitive Linguistics: an Introduction. Routledge.
15. Guo, H.A. (2012). Brief Analysis of Culture and Translation // Theory and Practice of Language Studies. Vol.2. Issue 2. P. 343 – 347.
16. Lakoff, G.; Johnson, M. (1980). Metaphors We Live By. Chicago : The University of Chicago Press.
17. Lambert, J. (2006). Functional Aproaches to Culture and Translation. Selected Papers by José Lambert / Dirk Delabastita, Lieven D'hulst and Reine Meylaerts (eds). Amsterdam ; Philadelphia : John Benjamins.
18. Meyerhoff, M. (2018). Introducing Sociolinguistics. Routledge.
19. Panou, D. (2013). Equivalence in Translation Theories: A Critical Evaluation // Theory and Practice of Language Studies. Vol.3. Issue 1. P. 1 – 6.
20. Pennycook, A. (2018). Posthumanist Applied Linguistics // Applied Linguistics. Vol. 39. Iss. 4. P. 445 – 461.
21. Psycholinguistics Journal. (2017 – 2021). https://psycholing-journal.com/index.php/journal/issue/archive
22. Sapir, E. (2014). An Introduction to the Study of Speech. Camridge University Press.
23. Semino, E.; Demjen, Z. (2018). The Routledge Handbook of Metaphor and Linguistics. Routledge.
24. Thompson, J. (2019). Systemic Functional Linguistics. Camridge University Press.
25. Translation Journal. (2019). https://www.translationjournal.net/january-2019-issue.html
26. Translation Journal. (2018). https://www.translationjournal.net/january-2018-issue.html
27. Traslation Journal. (2017). https://www.translationjournal.net/january-2017-issue.html
28. Warren, R. (2012). Introducing Psycholinguistics. Cambridge University Press.

11. Додаткові ресурси*(за наявності):*

Посилання на електронні ресурси (не тільки відкриті), на яких розміщено додаткову інформацію щодо дисципліни – приклади контрольних та екзаменаційних завдань, тематика рефератів, методичні вказівки з виконання самостійної роботи тощо).

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання якого передбачає навчальна дисципліна *(за потреби)***.**